

Nr 27

LANDSKAPSLAG

om ändring av polislagen för Åland

Föredragen för Republikens President den 9 maj 2014

Utfärdad i Mariehamn den 5 juni 2014

I enlighet med lagtingets beslut¹

ändras 1 kap. 10 § 1 och 3 mom., inledningssatsen till 5 kap. 5 § 2 mom., 7 § 2 mom., inledningssatsen till 7 § 3 mom., 7 § 3 mom. 1, 3, 4, 6 och 7 punkterna, inledningssatsen till 8 § 2 mom., 8 § 2 mom. 3 - 6 punkterna, 9 § 3 punkten, 10 § 3 och 5 mom., 10 § 6 mom. 1 punkten, 12 § 3 mom. 1 punkten, 13 § 1 och 4 mom., 18 § 4 mom. 1 punkten, 20 § 4 mom. 1 och 2 punkterna, 22 § 4 mom. 1 och 2 punkterna, 28 § 2 mom., 38 § 2 mom. 1 och 5 punkterna, 42 § 2 mom., 42 § 3 mom. 4 punkten, 47 § 2 mom., 50 §, 54 §, 55 § 2 och 3 mom., 56 §, 58 § 1 mom. och 6 kap. 1 § 1 mom. polislagen (2013:87) för Åland samt

fogas till lagens 5 kap. 8 § 2 mom. en ny 7 punkt, till 5 kap. 15 § ett nytt 3 mom., till 5 kap. 58 § nya 3 och 4 mom., varvid nuvarande 3 - 5 mom. blir nya 5 - 7 mom., till 5 kap. 63 § ett nytt 1 och 4 mom. och till 5 kap. en ny 65 §, som följer:

1 kap.

Allmänna befogenheter

10 §

Uniform och bevärning

Polismän och väktare ska i tjänsten bära uniform då uppdragets art eller karaktär förutsätter detta.

Polisuniform och polisiära beklädnadsartiklar får inte användas av andra än polismän. Ingen får heller använda en dräkt eller beklädnadsartikel som på ett förvillande sätt påminner om en sådan uniform eller beklädnadsar-

tikel så att användaren kan förväxlas med en polisman. Förbudet i detta moment ska inte gälla väktare som avses i 1 mom. eller den som med stöd av lag har rätt att använda föreskriven uniform eller beklädnadsartikel.

5 kap.

Hemliga metoder för inhämtande av information

5 §

Teleavlyssning och dess förutsättningar

För att förhindra brott kan polisen ges tillstånd att rikta teleavlyssning mot en teledress eller teleterminalutrustning som innehas eller sannolikt används av en person, om personen på grund av sina yttranden, hotelser eller uppträdande med fog kan antas göra sig skyldig till

7 §

Beslut om teleavlyssning och motsvarande inhämtande av information

Tillstånd till teleavlyssning och till inhämtande av sådan information som avses i 6 § 2 mom. kan ges för högst en månad åt gången.

I ett yrkande och i ett beslut om teleavlyssning och inhämtande av information i stället för teleavlyssning ska följande nämnas:

1) det brott som ligger till grund för åtgärden och den förmodade brottstidpunkten eller den fara som ligger till grund för åtgärden,

¹ LF nr 25/2012-2013

LKU bet. nr 4/2013-2014

3) de fakta som misstanken mot personen och förutsättningarna för teleavlyssningen eller för inhämtandet av information i stället för teleavlyssning grundar sig på,

4) giltighetstiden med angivande av klockslag för tillståndet till teleavlyssning eller inhämtande av information enligt 6 § 2 mom.,

6) den anhållningsberättigade polisman som leder och övervakar utförandet av teleavlyssningen eller inhämtandet av information i stället för teleavlyssning samt

7) eventuella begränsningar och villkor för teleavlyssningen eller inhämtandet av information i stället för teleavlyssning.

8 §

Teleövervakning och dess förutsättningar

För att förhindra brott kan polisen ges tillstånd att rikta teleövervakning mot en teleadress eller teleterminalutrustning som innehas eller sannolikt används av en person, om personen på grund av sina yttranden hotelser eller uppträdande eller annars med fog kan antas göra sig skyldig till

3) olovligt brukande, skadegörelse, kränkning av kommunikationshemlighet eller dataintrång som riktar sig mot ett automatiskt databehandlingssystem och som begåtts med användning av en teleadress eller teleterminalutrustning,

4) utnyttjande av person som är föremål för sexhandel, lockande av barn i sexuella syften eller koppleri,

5) narkotikabrott,

6) förberedelse till brott som begås i terroristiskt syfte eller

7) grovt tullredovisningsbrott.

9 §

Teleövervakning med samtycke av den som innehar teleadress eller teleterminalutrustning

Med samtycke av den som innehar en teleadress eller teleterminalutrustning får polisen för att förhindra brott rikta teleövervakning mot adressen eller utrustningen, om någon på grund av sina yttranden eller sitt uppträdande i övrigt med fog kan antas göra sig skyldig till

3) brott mot besöksförbud, ofog som avses i 17 kap. 13 § 2 punkten i strafflagen eller brott mot kommunikationsfrid som avses i 24 kap. 1a § i strafflagen, om brottet begås genom an-

vändning av teleadressen eller teleterminalutrustningen,

10 §

Beslut om teleövervakning

Polismästaren eller annan föreskriven chef enligt rikslagstiftningen ska besluta om teleövervakning som avses i 8 § 4 mom. Om ärendet inte tål uppskov, får en anhållningsberättigad polisman besluta om teleövervakningen till dess att polismästaren eller annan föreskriven chef enligt rikslagstiftningen har avgjort ärendet om teleövervakning. Ärendet ska föras till nämnda polisman för avgörande så snart det är möjligt, dock senast 24 timmar efter det att metoden började användas.

Tillstånd kan ges och beslut fattas för högst en månad åt gången och kan även gälla en bestämd tidsperiod som föregått tillståndet eller beslutet. Tidsperioden kan vara längre än en månad.

I ett yrkande och i ett beslut om teleövervakning ska följande nämnas:

1) det brott som ligger till grund för åtgärden och den förmodade brottstidpunkten eller den fara som ligger till grund för åtgärden,

12 §

Beslut om inhämtande av basstationsuppgifter

I ett yrkande och i ett beslut om inhämtande av basstationsuppgifter ska följande nämnas:

1) det brott som ligger till grund för åtgärden och den förmodade brottstidpunkten eller den fara som ligger till grund för åtgärden,

13 §

Systematisk observation och dess förutsättningar

Med observation avses iakttagande av en viss person i hemlighet i syfte att inhämta information. Vid observation får en kamera eller någon annan motsvarande teknisk anordning trots 24 kap. 6 § i strafflagen användas för att göra eller uppta visuella iakttagelser.

Observation enligt denna paragraf får inte riktas mot utrymmen som används för stadigvarande boende. Tekniska anordningar får inte användas vid observation eller systematisk observation riktad mot hemfridsskyddade platser enligt 24 kap. 11 § i strafflagen.

15 §

Förtäckt inhämtande av information och dess förutsättningar

Förtäckt inhämtande av information är inte tillåtet i bostäder ens med bostadsinnehavarens medverkan.

18 §

Beslut om teknisk avlyssning

I ett yrkande och i beslut om teknisk avlyssning ska följande nämnas:

1) det brott som ligger till grund för åtgärden och den förmodade brottstidpunkten eller den fara som ligger till grund för åtgärden,

20 §

Beslut om optisk observation

I ett yrkande och i ett beslut om optisk observation ska följande nämnas:

1) det brott som ligger till grund för åtgärden och den förmodade brottstidpunkten eller den fara som ligger till grund för åtgärden,

2) den person som med fog kan antas göra sig skyldig till det brott som avses i 1 punkten,

22 §

Beslut om teknisk spårning

I ett yrkande och i ett beslut om teknisk spårning ska följande nämnas:

1) det brott som ligger till grund för åtgärden och den förmodade brottstidpunkten eller den fara som ligger till grund för åtgärden,

2) den person som med fog kan antas göra sig skyldig till det brott som avses i 1 punkten,

28 §

Täckoperationer och förutsättningar för sådana

För att förhindra brott får polisen rikta en täckoperation mot en person, som på grund av sina yttranden eller sitt uppträdande i övrigt med fog kan antas komma att göra sig skyldig eller medverka till något annat i 10 kap. 3 § i tvångsmedelslagen avsett brott än grovt ordnande av olaglig inresa eller grovt tullredovisningsbrott, eller som med fog kan antas komma att göra sig skyldig eller medverka till ett brott som avses i 17 kap. 18 § 1 mom. 1 punkten i strafflagen. En förutsättning är dessutom att inhämtandet av information måste anses vara behövligt på grund av

att den brottsliga verksamheten är planmässig, organiserad eller yrkesmässig eller på grund av att det kan antas att den fortsätter eller upprepas.

38 §

Beslut om genomförande av bevisprovokation genom köp

I beslutet ska följande nämnas:

1) den polisman som beslutat om bevisprovokationen samt beslutets datum och innehåll,

5) eventuella begränsningar och villkor för bevisprovokationen.

42 §

Beslut om styrd användning av informationskällor

Beslut om styrd användning av informationskällor kan meddelas för högst sex månader åt gången.

Beslut om styrd användning av informationskällor ska fattas skriftligen. I beslutet ska följande nämnas:

4) grunden för åtgärden,

47 §

Beslut om skyddande

En anhållningsberättigad polisman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information beslutar om annat än i 1 mom. avsett skyddande av inhämtande av information.

50 §

Förbud mot avlyssning och observation

I fråga om förbud som avser teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, teknisk avlyssning och optisk observation gäller i tillämpliga delar 10 kap. 52 § i tvångsmedelslagen.

54 §

Användning av överskottsinformation

Överskottsinformation får användas vid utredning av brott när informationen gäller ett sådant brott för vars förhindrande det skulle ha varit tillåtet att använda sådana metoder för inhämtande av information som avses i detta kapitel och som har använts då informationen har fått.

Överskottsinformation får också användas, om användningen av överskottsinformationen kan antas vara av synnerlig vikt för utredningen av brottet och om det för brottet föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst tre år eller det är fråga om något av följande brott:

- 1) deltagande i en organiserad kriminell sammanlutnings verksamhet,
- 2) misshandel, dödsvållande, grovt vållande av personskada, deltagande i slagsmål, framkallande av fara eller utsättande,
- 3) grovt hemfridsbrott,
- 4) frihetsberövande, bortförande av barn, olaga hot och olaga tvång,
- 5) utpressning eller
- 6) förberedelse till allmänfarligt brott.

Beslut om användning av överskottsinformation som bevisning fattas av domstolen i samband med behandlingen av huvudsaken. Bestämmelser om att användning av överskottsinformation ska antecknas i förundersökningsprotokollet finns i 9 kap. 6 § 2 mom. i förundersökningslagen och bestämmelser om att användningen av överskottsinformation ska uppges i stämningsansökan i 5 kap. 3 § 1 mom. 8 punkten i lagen om rättegång i brottmål (FFS 689/1997).

Överskottsinformation får dessutom alltid användas för förhindrande av brott, för inriktning av polisens verksamhet och som en utredning som stöder det att någon är oskyldig. Överskottsinformation får också användas för att förhindra betydande fara för någons liv, hälsa eller frihet eller betydande miljö-, egendoms- eller förmögenhetsskada.

I 10 kap. 56 § i tvångsmedelslagen föreskrivs om hur överskottsinformation som fått med stöd av den lagen får användas för att förhindra brott eller för sådana syften som nämns i 3 mom.

55 §

Utplåning av information

Överskottsinformation får dock bevaras och lagras i ett register som avses i den med stöd av landskapslagen om tillämpning i landskapet Åland av riks författningar om personuppgifter tillämpliga lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet, om den gäller ett brott som avses i 54 § 1 eller 2 mom. eller om den behövs för att förhindra ett brott som avses i 15 kap. 10 § i strafflagen. Information som inte har lagrats i ett register eller fogats till förundersökningsmaterial ska utan onödigt dröjsmål utplånas så snart det blivit uppenbart att den inte kan användas eller den inte längre behövs för att förhindra eller utreda ett brott.

Basstationsuppgifter som avses i 11 § ska utplånas efter att det har framgått att uppgifterna inte behövs för att förhindra, avslöja eller utreda brott eller för att avvärja en fara.

56 §

Avbrytande av teknisk avlyssning och teknisk observation av utrustning

Om det framgår att teleavlyssningen riktas mot något annat meddelande än ett meddelande från eller till den som är föremål för tillståndet eller att den person som den tekniska avlyssningen riktas mot inte befinner sig i det utrymme eller på den plats som avlyssnas, ska avlyssningen avbrytas så snart som möjligt och de upptagningar som fåtts genom avlyssningen och anteckningarna om de uppgifter som fåtts genom den genast utplånas. Skyldigheten att avbryta åtgärden och att utplåna upptagningarna och anteckningarna gäller också teknisk observation av utrustning, om det framgår att observationen gäller ett meddelandes innehåll eller identifieringsuppgifter som avses i 8 § eller att den person som avses i 23 § 3 mom. inte använder den anordning som är föremål för observationen.

58 §

Underrättelse om hemligt inhämtande av information

Den som varit föremål för teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, teleövervakning, systematisk observation, förtäckt inhämtande av information, teknisk observation och kontrollerade leveranser ska utan dröjsmål underrättas om detta skriftligen efter det att syftet med inhämtandet av information har nåtts. Personen i fråga ska dock underrättas om det hemliga inhämtandet av information senast ett år efter att det har upphört.

Om den som är föremål för inhämtandet av information inte är identifierad vid utgången av den utsatta tid eller det uppskov som avses i 1 eller 2 mom. ska han eller hon utan ogrundat dröjsmål skriftligen underrättas om inhämtandet av informationen när identiteten har utretts.

Samtidigt ska den domstol som beviljat tillståndet informeras skriftligen om underrättelsen.

63 §

Tillsyn över hemligt inhämtande av information

Polismästaren och föreskriven myndighet enligt rikslagstiftningen ska övervaka polis-

myndighetens inhämtande av information enligt detta kapitel.

Vid tillsyn enligt denna paragraf ska även iakttas vad som föreskrivs i republikens presidents förordning om polisförvaltningen i landskapet Åland.

65 §

Närmare bestämmelser

Statsrådets förordningar med närmare bestämmelser om ordnande av och tillsyn över användningen av i detta kapitel avsedda hemliga metoder för inhämtande av information samt om dokumentering av åtgärderna och om de rapporter som ska lämnas för tillsynen, ska iakttas i landskapet, om inte landskapsregeringen inom ramen för landskapets lagstiftningsbehörighet genom landskapsförordning beslutat om avvikelser från riksbestämmelserna. Avvikelser kan inte göras till den del ärendet hör till området för lag.

Mariehamn den 5 juni 2014

CAMILLA GUNELL
lantråd

6 kap. Polisundersökning

1 §

Polisundersökningens inriktning och tillämpliga bestämmelser

Med polisundersökning avses annan undersökning som polisen enligt lag ska företa än förundersökning med anledning av brott. Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag ska polisen, med anledning av en anmälan eller när det annars av särskilda skäl är befogat, företa polisundersökning för att hitta en försvunnen person eller utreda orsaken till en eldsvåda.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2014.

Wille Valve
föredragande minister

